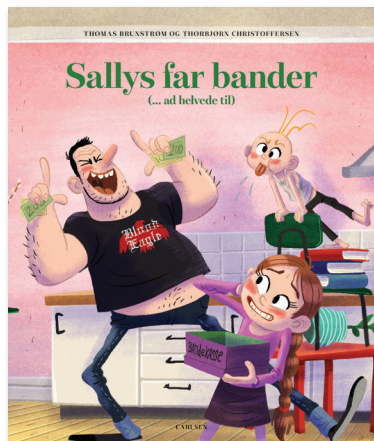

Guide til dialogisk læsning

Sallys far bander (... ad helvede til)

udarbejdet af Lotte Salling

Om bogen:

Sally vil gerne i Tivoli og prøve alle rutsjebanerne og karrusellerne. Far vil sådan set også gerne i Tivoli – han elsker nemlig candyfloss og is og sodavand og brændte mandler, og han er også verdensmester i radiobil, siger han. Problemet er bare, at det er alt for dyrt at tage i Tivoli. Men da Sally hører om noget, der hedder en bandekasse, får hun en idé ...

af Thomas Brunstrøm & Thorbjørn Christoffersen

Leg med sproget og hør det vokse!

Når vi følger barnets nysgerrighed under læsningen, peger og taler om ord og indhold, stiller spørgsmål, taler om tegninger osv., øges motivation og opmærksomhed, så ordene og historien huskes bedre.

Generelt under læsningen

Inddrag. Når vi følger barnets nysgerrighed under læsningen, peger og taler om ord og indhold, stiller spørgsmål og taler om tegninger, øges motivation og opmærksomhed, så ordene huskes og barnet øger sit aktive ordforråd.

Tal og relatér. Spørg til – og forklar – hvad ord og udtryk betyder. Relatér til barnets eget liv og egne oplevelser og følelser, så emnet bliver aktuelt og meningsfuldt. Mange ord kan desuden forklares lettere med antonymer og synonymer, altså ord der betyder det modsatte af eller det samme som det valgte ord. Giv barnet god tid til at tænke og forsøge sig med et svar.

Peg på tegningerne. Hvad laver de forskellige hovedpersoner i bogen eller dyrene i zoo, og hvordan ser de ud? Spørg til farver, figurer og detaljer, og til hvad der sker på de forskellige tegninger. Start allerede ved forsiden, spørg hvad barnet ser og tal om, hvad bogen mon handler om.

Peg på teksten. Peg på ord og udtryk i bogen, der optager barnet. Tal om hvilke bogstaver ordene starter med, og evt. hvordan de staves. Leg også med at skrive ordene, så barnets aktuelle nysgerrighed kan bruges som drivkraft til at øve sig på skrivning og læsning.

Giv liv til sproget. Leg med lyde, stemmeskift og sjove ord og remser, så barnet får lyst til at afprøve og gentage.

Prøv ord af – med krop og sanser. Vis med krop og mimik hvordan bogens dyr og mennesker ser ud i forskellige situationer. Mal og tegn til ord og emner – eller brug andre kreative aktiviteter i relation til bogens ord. Jo flere sanser der kobles på nye ord, jo bedre huskes de.

CARLSEN *Ekstra*
carlsenekstra.dk

Guide til dialogisk læsning: Sallys far bander (... ad helvede til) // Udarbejdet af Lotte Salling

© 2019 Lotte Salling og Forlaget Carlsen // carlsenekstra.dk

Print og kopiering må kun finde sted på institutioner eller virksomheder, der har indgået aftale med Copydan Tekst & Node, og kun inden for de rammer, der er nævnt i aftalen.

Bandeord

Selv om Sallys forsøg på at spare op til en Tivolitur udgør handlingsforløbet i denne bog, bliver bandeordene naturligvis hurtigt det centrale tema, da det "forbudte" fanger børns opmærksomhed og nysgerrighed. Hvis bogen læses i f.eks. klassen eller børnehaven, kan det være en god idé at fortælle forældrene, hvad I har talt om og om meningen med "bande-samtalen" – måske endda få forældrene med på ideen om at tale videre derhjemme om, hvad der er gode og grimme ord.

- Kan I huske nogle af bandeordene fra bogen?
- Hvilke bandeord kender I selv, og hvornår er I kommet til at sige dem? Hvad sagde de voksne til det?
- Hvilke bandeord kommer dine venner, søskende eller forældre til at sige?
- Hvorfor er nogle ord bandeord? Og hvordan er nogle ord ondskabsfulde?
- Hvad bliver I selv kede af at høre eller blive kaldt?
- Hvorfor er Eddies bandeord ikke "rigtige bandeord"?
- Kan I finde på fjollede og skøre bandeord, som man godt kan sige uden at gøre nogen kede af det?
- Hvor mon ordene kommer fra? Hvorfor tror I, at folk har fundet på dem?

Andre ord og udtryk, som I kan tale om under læsningen

Zoo. Hvad ser man i zoologisk have? Har I selv været i zoo? Hvad så I? Hvilke dyr kunne I bedst lide?

Tivoli og cirkus. Hvad kan man lave i Tivoli/cirkus? Har I selv været der? Fortæl, hvad I oplevede.

Penge nok. Hvad betyder det at have penge nok til noget? Hvad kan man gøre for at få penge nok? Hvis I selv havde penge nok, hvad skulle de så bruges til?

Spare op. Hvad er det at spare op? Hvad vil I gerne spare op til? Er der andre måder at spare op på, end at ved lave en bandekasse?

Dårlig vane. Hvad er en dårlig vane? Kan man have andre dårlige vaner end at bande? Har I selv dårlige vaner, som I gerne vil af med?

Lyve. Sallys far kommer nogle gange til at lyve lidt om sin barndom. Hvad siger han? Må man gerne lyve, sådan som han gør? Hvad må man lyve om, og hvad må man ikke lyve om? Kender I nogen, der lyver eller "overdriver" meget? Er det OK at lyve, hvis det er for sjov, og hvis man er god til at digte og fortælle historier?

Ondt i maven. Far får ondt i maven af mange hotdogs, og Eddie får ondt i maven af at grine. Hvad kan I selv få ondt i maven af? Hvornår havde I sidst ondt i maven og hvorfor?

Kvalme. Hvad er kvalme? Hvordan kan man mærke det? Hvad kan man få kvalme af?

Skæld ud. Far får skæld ud af Tivoli-vagterne, fordi han har været for vild. Har I prøvet at få skæld ud for at være for vilde? Og også af andre end jeres forældre? Hvordan føles det at få skæld ud?

Gå på jagt i illustrationernes detaljer

Eddie. Sallys lillebror Eddie gør mange skøre ting. Prøv at bladre gennem bogen, kig på tegningerne og snak om, hvad han laver. Vis også hvordan han ser ud i hovedet. Hvad ville de voksne sige, hvis I skyllede deres telefoner ud i toilettet eller gemte deres nøgler? Hvad synes I, er det værste Eddie gør?

Sallys mor. Hvordan tror I, at Sallys mor ser ud? Kan man se en lille smule af hende nogen steder i bogen? Hvorfor tror I, at man aldrig ser hende helt?

Bandekasser og sparegris. Kig på Sallys og Eddies bandekasse og sparegris. Hvordan ser de ud? Snak om, hvad I selv gerne vil spare op til.

Forslag til motoriske aktiviteter

- Prøv at lave, pynte og male bandekasser eller sparegris selv, fx af papæsker, plastikbeholdere, mælkekartoner eller andet. Tag dem med hjem og tal med familien om at spare op til noget, som alle gerne vil.
- Kan I hænge på hovedet, ligesom Eddie i zoologisk have? (Måske ikke fra en gren ligesom Eddie, men evt. fra et bord, eller prøv at stå på hovedet og lad en voksen støtte benene.)
- Hvis I ligger på ryggen og får viklet tape rundt om arme og ben, hvor hurtigt kan I så komme fri?